

BÁDOGOS SZAKLAP

A MAGYARORSZÁGI BÁDOGOSOK ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP.

A budapesti bádogos, rézöntő, réz- és bronzműves, fémnyomó, lemezelő és harangöntő ipartestület közlönye.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		Megjelen minden hó 1-én és 15-én.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Fél évre	6 kor.	Felelős szerkesztő:	Budapest, V. Alkotmány-utca 24.
Negyed évre	3 »	SZTIPÁN ISTVÁN.	ahová a levelek és előfizetési pénzek küldendők.

A helyzet.

Egy szóval is meg lehetne mondani, hogy a helyzet nyomoruságos, de vajjon elég-e ezt csak tudomásul venni és egy sóhaj kíséretével belenyugodni? Nem elég, mert az éhes ember sem nyugszik bele, hogy ha nincs kenyér, hanem utána jár, hogy legyen.

Mégis hogyan történhetett az meg, hogy ily hirtelen nemcsak hogy megérettük, hanem azonnal bele is jutottunk a megbénult gazdasági helyzet összes nyomoruságaiba? Hogyan van az, hogy ez a helyzet ily gyorsan elbánt velünk?...

Ez csak úgy történhetett, hogy nem voltunk előrelátással és oly szoros viszonyba jutottunk a mindenkori helyzettel, úgy összekapcsolódtunk vele, hogy emelkedni már nem volt többé képes és velünk együtt kellett elbuknia. Most kettőzött erőt kell kifejtenünk, hogy talpra álljunk.

A multon persze nem segíthetünk, a jelent eszmélésre kell felhasználnunk és a jövőt ugy előkészítenünk, hogy ilyen csapás minket ne érjen egyszerre. Ne rohanjunk az öntudatlanul futók után, legyen meg bennünk az a függetlenség, ami szükséges arra, hogy saját terveinket és céljainkat öntudatos működéssel kivigyük és elérjük. Borzasztó volt az, amint alárendeltük magunkat, tudásunkat és képességünket annak a lenyűgöző hajsának, mely csak a mi gyengeségünk és végtelen engedékenységünk folytán kapott vérszemet és hatalmaskodott rajtunk.

Tápláléka elfogyott, uralma megszűnt, itt az idő, hogy tegyünk róla, hogy soha többé vissza ne térhessen — a tisztességtelen verseny és a társai.

Szegénységünkben és elkeseredésünkben még se csüggedjünk el, nagy veszélyek és bajok

teszik gondolkodóvá és erélyessé az embereket, hiszen egész nemzeteknek is voltak gyászos napjaik, összetartással ismét helyreálltak.

Nem is az az aggasztó, hogy most ilyen a sorsunk, hanem az, hogy belenyugszunk és türjük, mint ha csak pihenő idő volna ez, azután majd újra kezdjük megint, ha itt lesz az alkalom.

Gondolja meg minden kartárs, hogy mi lesz jobb, külön-külön küzdeni ismét egymás ellen, vagy egyetértve tisztességesen teljesíteni egymás iránt tartozó kötelességeinket.

Iparunk révén testvérek vagyunk, saját fajunkat pusztítjuk, ha egymás ellen cselekszünk; iparunkat bénítjuk és alacsonyítjuk, ha egymás ellen küzdünk.

Szép és nemes a verseny is, amíg tisztességes korlátok között mozog és abban fejti ki erejét, hogy csinos és jó munkát állítson elő; de minden nimbuszát elveszti, mihelyt oly térre lép, amelyen az ipart károsítja.

Nem a kartell, nem a ring az, ami tartós jó viszonyokat teremt, hanem az egyetértés; már pedig erre épen olyan szükségünk van, mint arra az egyedüli jövedelmi forrásunkra, amit haszonnak nevezünk és amit a meg gondolatlan versenyben veszni hagytunk.

Ez az egyetértés oly könnyen elérhető, hogy csak akarni kell azt mindnyájunknak. Szeresse hát legalább mindenki önmagát és ne engedje, hogy érdekei a saját beleegyezésével csorbát szenvedjenek. Csak azt a szokást kell elhagynunk, hogy a saját kárunkra is egymás ellen tegyünk — és megtettük az első lépést a javulás felé.

Kövessük a józan ész tanácsát és minden alkalommal kérdezzük meg tőle, hogy első sorban magunkra, azután kartársainkra és kivált-

képen iparunkra nem-e háramlik anyagi vagy erkölcsi kár tetteinkből?

Ezeket egybefoglalva és megértve, már látni fogjuk, hogy mi a teendő: alapítsuk meg a magyarországi bádodosok szövetségét; ez a szövetség biztosítani fogja számunkra a megélhetést, biztosítani fog nekünk időt arra, hogy iparunk emeléséről is gondoskodhatunk és biztosíthat öreg napjainkra nyugodt életet.

A szövetség csak annyi köteleességet ró mindenkire, amennyivel úgy is tartozik saját magának. A szövetségben rejlő erő mindig munkálkodik, folyton teremt és hasznosít.

A szövetség biztosít bennünket minden támadás ellen, bárhonnan jöjjön az; eddig a legkisebb támadás is sorba győzött mindnyájunkat, mert védtelenek voltunk és az egyes ember gyenge erejével meg sem kísérelhettük a védekezést, eltűrtük és kárpótlást sem vehettünk érte. Hogy példákat említsünk, drágább lett a horgany meg az ón; ugyan kinek jutott eszébe a munkák árát ezek arányában emelni? Megdrágult a szén; szép csendesen tudomásul vettük. Nagyobb lett az adó: hát belenyugodtunk és fizetjük, ha még van miből.

Körülöttünk mindenki gondoskodott róla, hogy jövedelme elegendő legyen, csak mi engedjük azt ilyen és más utakon tőlünk elvenni, sőt mi adtuk oda.

Magunkról állítjuk ki a szegénységi bizonyítványt, ha azt mondjuk, hogy ezeken nem lehet segíteni. Persze ha sanyaru mosolygással előre lemondunk a kísérletről is, akkor bizony nem lesz segítve.

Nem is úgy kell ezen segíteni, hogy pl. elébe álljunk a rohanó árnak készületlenül és visszaterelni akarjuk, nem, hanem védelmi eszközök legyenek ilyenek ellen, hogy nyugodtan folytathassuk utainkat . . .

A helyzet súlyos és rosszabbítja az, hogy nem iparkodunk minél előbbi javulásának útját előkészíteni. Igaz, úgy vagyunk, mint az a földmivelő, akinek silány földjében termett búzáját elvitte a hitelező és mert nem iparkodik földjét javítani, hogy a jövőben egy jobb termés esetleg a szenvedett kárról is kipótolja; halogatja, nem kezd bele és egyszer csak itt a vetés ideje, amikor kénytelen lesz a kifáradt völgybe vetni újra és az talán a bevetett magot sem termi meg.

Ilyen a mi mai helyzetünk, egy megdermedt állapot, melyben nem lüktet vér, nem mozognak a tagok; álomnak, alvásnak látszik, de nem az, hanem az a bizonytalanság, mint a megállott óra, nem tudjuk, hogy vagyunk az idővel.

Azután vannak kevés boldogok, akiket nem

érintett még meg ez az állapot, hát vagy nem hisznek benne, vagy izolálva vélik magukat, de nem iparkodnak meglátni és segítségül menni.

Vannak, akik érzik a bajt, de saját erejük emésztésével küzdenek benne, remélve, hogy épen idejében el fog az mulni.

Sokan vannak azonban, akiket súlyosan érintett a veszedelem, ezek egy része nem tudja, mibe kezdjen, tanácstalanul áll a romokon és hallgat; a másik része nem csüggedt még el. szívesen várja a segédelmet, a mentő akciót, csak jöjjön hamar; egy töredék pedig teljesen oda van, ez már se lát, se hall, ezeken csak erővel lehetne segíteni.

Van azonban ezen helyzetben vigasztaló is, ez pedig az, hogy okvetlen fordulópontot fog képezni az iparban, mert a nagy többség józabb észéhez jutván, bizonyára más utakat fog követni a jövőben, mint a melyeken a múltban haladt.

Ilyen utak előkészítésére iparkodjunk most, mert ha ezt elmulasztjuk, bünt követünk el; most még van rá idő, de el is érkezett már.

Mindnyájunk jóakarata kell hozzá, hogy jövőnk rendezve legyen.

Sztipán István.

Hogyan mérjük?

(1 ábrával.)

Tornyoknál, kupoláknál, igen sokszor van szükség a pontos méretre, még sok esetben akkor is, ha rajz van is róla.

Tegyük fel, hogy a 9. ábrán rajzolt kupolát az ács összeállította és nekünk azon a kupolán különféle munkáink vannak elkészítendőek, kell tehát, hogy biztos méretünk legyen a kupoláról.

Legfontosabb itt az oldalvonal görbeségét pontosan kimérni; ha szabályos ívben megy, akkor lécczel is megmérhetjük úgy, mint az előző cikkben leírtuk.

Hogy azonban az egész kupoláról méreteink legyenek, jelöljük meg pl. 50 cm. magasságokban a kupola közép árboczfáját és mérjük innen vízszintes irányban a kupola széleig és jegyezzük a méreteket rajzunk szerint, pl. a legalsó méret 2:25 azután 2:20, 2:04, 1:78, 1:37, 0:60 a legfelső. Ha a vízszintes mérést bajosnak látjuk, akkor egy léczre ugyanazon méreteket jelöljük, mint az árboczfán (királyfának is hívják) és ezen léczet is, de távolabb felállítva, a méretjelzések egy vízszintes irányba esnek és ezeken át vesszük lécczel vagy zsinórral a középtől az oldalig a méreteket, ami nagyon egyszerű dolog.

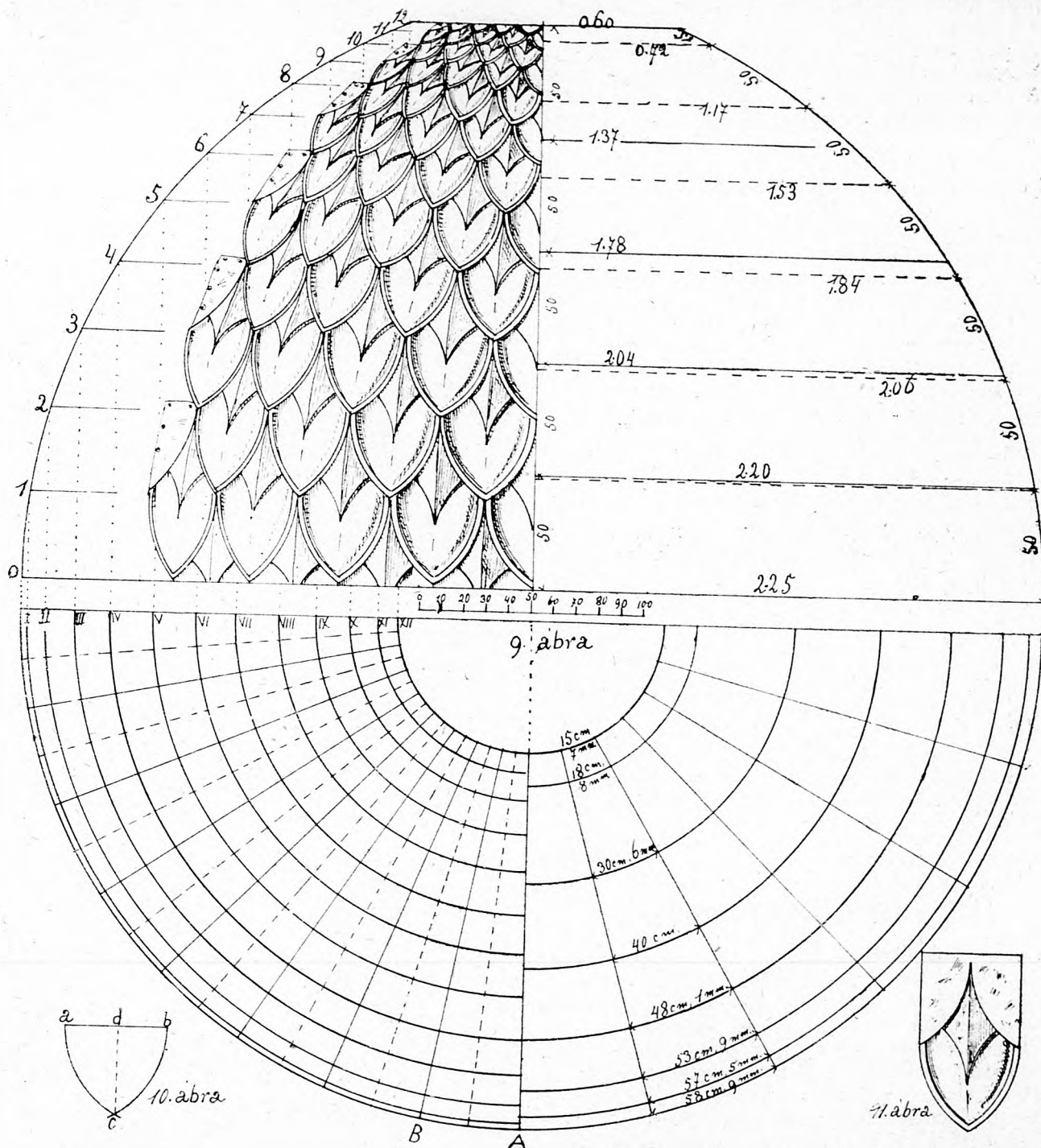
Ezen méretek szerint természetes nagyságban, vagy kisebbített méretben megcsinálhatjuk a kupola pontos rajzát és így a magasságokat és átmérőket ott, ahol szükségünk van rá, lemérhetjük.

Ilyen méretet veszünk akkor is, ha a kupolát pikkelylyel kell befedni. (Rajzunkon kör alakú kupola van, ilyenent értünk.) Ha pedig a kupola egyszerű,

sima fedéssel, függélyesen lefelé haladó sarnikkal fedendő be, akkor a kupola oldalán jegyezzük fel 50 cm. távolságokat és onnan mérünk be a közepéig, mint pl. rajzunkon alul 2:25, azután 220, 206, 181, 153, 117, 0:72 és végre a legfelső vonal, amely csak 15 cm.-re van a hatodik ötventől, 0:60.

E méretek arra kellenek, hogy a sarnikat pon-

tervezve, a kör osztásairól sugarakat húzunk a közép-pontig és ezen sugarak mutatják a sarnik szélességeit, már most ha a többi, — a kupola közepéig vett — méretekkel is köröket vagy csak íveket húzunk, akkor az 50 cm. távolságoknak megfelelő szélességi méreteket lemérhetjük az íveken az alaprajz két sugara közt, amint azt az alaprajzon beírva látjuk;

tosan kiszabhassuk, ezt kétféleképpen végezhetjük: a sarni hossza lesz 6-szor 50 cm. és 15 cm., tehát 3 méter 15 cm., minden 50 cm. magasságban alulról fölfelé keskenyedik a méret, hogy mennyivel, azt alaprajzról úgy találjuk meg, ha a legnagyobb kört meghúzzuk és annyi részre osztjuk, ahány sarnival beborítani akarjuk a kupolát, rajzunk szerint 24 van

ezeket a kiszabandó sarnira mérjük. — Talán gyorsabban és éppen ilyen pontossággal végezhetjük ezt számítással is és pedig így: megmértük az alsó távolságot, középtől az oldalig, ez 2:25, 24 sarni lesz, tehát ha a sugár 2:25, akkor az átmérő $4:50 \times 3:14 = 14:13$, ezt 24-gyel elosztjuk, $14:13 : 24 = 58$ cm. 9 mm. A második sugár $220 \times 2 = 440 \times 3:14 = 13:82 : 24 = 57$ cm.

Ilyen gömbölyű kupolák a legtöbb esetben pikkely alakúra sajtolva darabokkal lesznek beborítva és pedig úgy, hogy minden egyes pikkely külön lesz rá téve, mivel pedig a kupola fölfelé mindig kevesebb méretű területtel bír, a pikkelyeket pedig nem lehet össze-vissza, hanem szépen egymásra borítva kell felrakni, tehát a szűkebb körökre kisebb pikkelyek kellene, hogy azért éppen annyi (rajzunkon 32) darab jusson egy körsorba, mint a nagyobb méretű körökre.

A pikkelyek ezen különböző nagyságát legcélszerűbben alaprajz segítségével találjuk meg.

A kupola középvonalát és oldalvonalát egész pontosan megrajzoljuk és a legnagyobb átmérővel egy negyed kört húzunk, mivel pedig a sajtolás szélessége korlátozva van, vegyük figyelembe azt és annyi részre osszuk a negyed közt, hogy egy rész ne legyen nagyobb 40 vagy 50 cm.-nél.

Rajzunkon a negyedkör 8 részre van osztva, tehát a legszélesebb pikkely 44 cm. lesz. A pikkelyek pedig sokféle minta szerint készülnek, de a kisebbítésnek mindig arányosnak kell lenni.

A 11. ábrán van a pikkelyminta, ennek megszerkesztési módja a 10. ábra szerint így történik: vegyük az alaprajzról $A B$ távolságot körzöbe és hozzunk vele a 10. ábra a és b pontjairól íveket és így kész a pikkely formája. Az ívek érintkezési c pontjáról húzunk függélyest d -ig és $c d$ távolság lesz a pikkely azon hossza, mely a kupolán látható borítást képez; ezen $c d$ távolságot a kupola oldalvonalaira 0 -tól 1 -ig és esetleg 1 -től 2 -ig is rámérjük és most már a 2. pontot levettítjük az alaprajzra II -ig, ahonnan ív alakban tovább vezetjük, két teljes sugár között körzöbe vesszük ezen ív darabját és ez lesz a második, illetőleg harmadik sor pikkelyének szélessége, amit szintén a 10. ábra módjára rajzolunk meg és így tovább.

Az így elkészített rajzról most már mindent lemérhetünk, megszámlálhatjuk hány darab pikkely kell rája, hány fedés sor (sarni.)

A kupola és alaprajza között egy kisebbített méret van, mely éppen annyival kisebb egy méter-nél, mint a rajz azon természetes nagyságnál, mely bele van jegyezve.

(Folytatjuk.)

Hogyan számítsunk?

Vannak pikkelyek táblákban, a hol csoportosan együtt mind egyformára vannak kisajtolva, ilyenekkel sima, vagy csak egy irányban görbe felületeket fedhetünk be. Ezeknek beszerzési ára 2 koronával több, mint a horgonylemez ára négyzetméterenként; ha pl. 11-es horgonyból kell ilyen fedést készíteni, akkor 1 m^2 pikkely 5 koronáért beszerezhető, ennek felrakása szegelést és forrasztást igényel és ezen anyagokból több kell, mint más fedéseknél, azért legalább is 3 koronával többet kell érte számítanunk, mint a közönséges sima fedésért.

A másik fajta pikkelyfedés nem táblákban, hanem egyes pikkelyekkel történik, olyan kupolákon, mint az lapunk 3-ik oldalán a 9. ábrán látható, ahol egyes, de fölfelé kisebbedő pikkelyekkel történik a fedés.

Rajzunkon a pikkelyek aránylag nagyok és csak a könnyebb megrajzolásért vettük így fel, mert eredeti méretben csak félakkorák lehetnének.

Igy, amint rajzolva van, 416 darab borítaná be a kupolát, a tényleg készíthető pikkelyekből azonban majd négyszerannyi, tehát 1600 darab kellene, mivel pedig a kupola felülete rajzunk szerint kiszámítva 32 m^2 , jut egy négyzetméterre 53 darab pikkely átlag véve, mert a nagyobbakból 15–20 drb. ad egy m^2 -t. a kisebbekből pedig 100 darab is rámegy.

Számításunk alapjául 50 darab pikkelyt vegyünk egy négyzetméterhez, ezeknek kisajtolása darabonként belekerül 6 fillérbe, az összesen 3 korona sajtolási költség m^2 -ként. Most pedig azt kell figyelembe vennünk, hogy ezen pikkelyek egymásra borulnak és így kétszeres anyagot vesznek igénybe, tehát egy tábla horganyból csak 1 m^2 pikkely kerül ki, az anyag ára tehát ha pl. 12-ös horganyból készítjük:

1 tábla horgany lemez	6.66
a sajtolás	3.—

Összesen 9.66 kor.

egy m^2 pikkelynek ára, mikor még nincs a tetőn.

A felrakás, ha ügyes munkás végzi, gyorsan megy és szeg, czin és kén anyagokkal együtt még 1.20 kor. költségünk van négyzetméterenként és így lesz a teljes önköltség 10.86 korona egy m^2 pikkelyre, amely egyes darabokban készült.

A kupola fölületének területét úgy számítjuk ki legcélszerűbben, ha ilyen nagy kupoláknál az oldalon 1 méter magasságokat mérünk, és az ezeken átmenő átmérőket 3.14-el megszorozzuk, akkor kapjuk a kerületet, egy méter magasságnak alsó és felső kerületét összeadva, kettővel elosztjuk és mert 1 méter a magasság, hát mindjárt a négyzet van meg mint végeredmény.

A kupola alsó sugara 2.25, az átmérő 4.50; kerülete 14.13
1 m.-rel feljebb a sugár 2.06 az átm. 4.12; " 12.94

Ezeket összeadva 27.07

ennek fele pedig $13.53 \times 1.00 = 13.53 \text{ m}^2$.

A második méter sávjának területét is éppen így számítjuk, véve alsó sugárnak az előbbi felsőjét: alsó sugár 2.06, az átmérő 4.12; kerület 12.94
felső sugár 1.53, " 3.06; " 9.60

Összeadva 22.54

ennek fele pedig $22.54 : 2 = 11.27 \text{ m}^2$

alsó sugár 1.53, az átmérő 3.06; kerület 9.60
felső sugár 0.72 " 1.44 " 4.52

ezek összeadva 14.12

felezve: 7.06 m^2

alsó sugár 0.72, az átmérő 1.44; kerület 4.52
felső sugár 0.60 " 1.20 " 3.77

ezek együttvéve 8.29

ennek fele 4.15, ámde itt a magasság csak 15 cm., tehát evel kell szorozni:

$4.15 \times 15 = 0.62 \text{ m}^2$, végre ezeket össze adva: $13.53 + 11.27 + 7.06$ és 0.62 az összesen 32.48 m^2 a kupola felülete.

Ha a kupola oldalvonala nagyon görbe, akkor nem 1 méter oldalmagasságot jelölünk ki, hanem csak 50 cm.-t, vagy 25-öt.

Ezekből a tapasztalat az, hogy ha pikkelyfedés van előírva, akkor tudnunk kell, hogy milyen az a fedés, táblás vagy egyes pikkelyekből lehet-e elkészíteni.

5 mm. a második szélesség és így tovább. — Nézzünk most át ismét egy költségvetési tételt, mely így szól:

21 fm. gazdagon tagozott bádogszegély, a közepetű felett, 4 drb. rajzszerinti gazdag sarokdiszszel, a szegély 50 cm. magas.

A tételhez adott $\frac{1}{100}$ méretű rajz szerint a szegély igen diszes és felső széle kifűrészelt ágas-bogas diszitményekkel van ellátva és ilyenformán fél tábla 13-as horganylemez kell:

1 folyó méterhez, melynek ára . . .	3.72
több darabból állván, a sajtolás ára 3—	
ón, szegek, szén	—60
összeállítás és szerelési munkadíj	2—

Összesen saját költség 9.32 Kor.

De hátra van még a 4 drb. sarokdisz, mely a rajz szerint 1.50 m. magas és a szélessége jó 1.10 méter. Secessziós modorban lévén rajzolva, nem hasonlít a megszokott alakokhoz, szétágazó koronája van és lehuzódik a sarok élekig. Árát hozzávetőleg lehet csak meghatározni és pedig hasonló nagyságu sajtolt sarok diszszek szerint 60— korona.

Mivel pedig 4 darab van belőle a 21 méter szegélyhez, a 4 drb. ára összesen 240— korona, tehát 1 méter szegélyre ebből jut 11.40 korona, melyhez ha az előbb kiszámított szegély párkány árát hozzáadjuk, $9.32+11.40=20.72$ korona lesz 1 folyóméter szegélynek az önköltségára. A következő tétel ugyan ilyen szegélyre hivatkozik, a kis tetőre, de csak 5 fm. a szegély és ismét 4 drb. a sarokdisz, mivel pedig ezek aránylag kisebbek, darabonként 40 korona önköltségbe kerülnek és így 1 fm. szegélyre jut 41.32 korona.

Ezt csak példának hoztuk fel arra, hogy milyen meggondoltsággal kell számítanunk, nehogy megijedjünk tőle, hogy 1 fm. szegély, amely csak 50 cm. magas, 41 koronába kerüljön. Mert szokás a jött a kabátgombot előírni és csak úgy mellékesen a kabátot is közbe szurni.

(Folytatása következik).

Panasz.

Az iparegyesület (nem ipartestület), mely az iparosok érdekközösségének, anyagi jólétének és ipari előhaladásának minden téren való megkezdését és ápolását vallja nemes feladatának, iparkodik is ennek megfelelni.

Sajnos, nálunk az iparos osztály közönye oly rettentő nagy az ipar iránt, hogy a hasonlatot jobb elhallgatni.

Azért van aztán, hogy az iparegyesület már csak mentőszolgálatokat teljesíthet, amikor baj van; de még ezt sem teheti, mert a beteg inkább lemond a segítségről, minthogy része legyen benne egyszerűsmind a másik iparoson és így közvetve az iparon is segíteni.

Van azonban egy másik baj is: a segítség módja mindig kacskaringós paragrafusokba van szedve, melyből nem az tűnik ki jobban, hogy mi benne a jó, hanem az, hogy mi a kötelesség, és ez mindig

terhesnek tátszik. A paragrafusok mögött ott a fiskus meg a sok törvény, meg az, hogy az ilyenekben a magyar iparos nem jártas — idegenkedik tőle. Kevesebb jogászsézt és több egyszerűséget! A panasz pedig így hangzik:

Nálunk Magyarországon, ha valakinek rosszul megy a sorja: sosem ő maga a hibás, hanem mindig azok a szegény felsőbb körök, akiknek a közönye minden bajnak az oka. Ha a gazdáknak fáj a fejük; a gazdasági egyesület nem viseliszívén az érdeküket; ha az iparosoknak van válságuk: az iparegyesület mindenben a ludas; ha a kereskedők vannak megszorulva: a kamarának nincs érzéke a jogos követelmények iránt. És minden esetben egyaránt a kormánynak volna kötelessége megtenni mindent, a mihez az érdekeltek tulságosan kényelemszeretőkk.

Ez történik akkor, ha az illető testület tényleg nem teszi meg a kedvezményező lépéseket. Ha megteszi: az se használ. Mert bizonyos, hogy akkor csak éppen a testület — mint ilyen — az, ami valamit tesz. Akinek tulajdonképpen az elevenére megy a baj, nem tömörülnek, rá sem hederítenek a hívó jelszóra, de azért tovább panaszojják, hogy senkise törődik a bajukkal.

A nembánomságnak egy ilyen nem ritka fajta esett meg most. Hosszu hónapok óta siránkoznak az építő-iparosok, hogy pang a keresetük. Egyik csőd és öngyilkosság a másikat követi. Olyan idők járnak, hogy a jobb mérnökök sem tudnak annyit megkeresni, mint egy jóra való diurnista.

Az országos iparegyesület, amelyet igazán nem lehet tétlenséggel vádolni, mozgalmat indított az olyan hitelezői védegyelet alapítására, amely az építő iparosok követelésének megvédésére lett volna hivatva. Julius 19-én előértekezlet volt, a melyen nagy számban jelen voltak az érdekeltek és egyhangulag nyilatkoztak a tervezet szükséges és helyes volta mellett.

A kiküldött előkészítő bizottság híven eljárt feladatában, a nevesebb építő iparosokat majdnem kivétel nélkül felszólította a védegyeletbe való belépésre; az eddigi eredmény azonban nem mondható biztatónak, mert eddig alig 50 iparos jelentkezett a belépésre, míg a tulnyomó többség, köztük olyanok is, kik az előértekezleten az egyesület alakítása mellett nyilatkoztak, passzív magatartást tanusítanak s a belépési nyilatkozatot vissza nem küldték.

Ez jellemző a mi gazdasági mozgalmainkra. Mindig csak a póz a fődolog. Az előértekezletre eljönnek, hevesen dikcióznak és meghoznak egy nagy-szavu egyhangu határozatot; de ha tetteleg részt kell venni a munkába, senki se tesz semmit, úgy hogy az iparegyesületnek ugyszólván könyörögnie kell, hogy az építő-iparosok legyenek oly kegyesek és jelenjenek meg az értekezleten, hadd tudják, meg végre, lehet-e a dologból valamit csinálni.

Ha pedig majd csakugyan nem lehet, bizonyára nem a saját érdekük iránt részvétlen iparosokat fogják a kudarczczal okolni, hanem az iparegyesületet.

Két eset.

Az egyik most még a bádogos javára lett elintézve, de mert előfordult és a jövőben is megtörténhet, hát közöljük.

Egy kartársunk nagyobb építkezésnél a bádogos munkát vállalta el, igen sok párkány kell oda és vagy 100 métert már fel is tettek, mikor a főmérnök megvizsgálta és a kivitellel teljesen meg volt elégedve, csak azt követelte határozottan és okvetlenül, hogy a párkányok két méter hosszúságban legyenek készítve.

Szolgáljon ez figyelmeztetésül a jövőre.

A másik esetet egy vidéki kartársunk írja:

«Készítettem két darab nyomott kannát vörösrézből és egy garnitúra litermértéket rézből, belül ónozva, ezért az elsőfoku iparhatóság 20 korona bírságra ítélte és megtiltotta nekem, hogy más anyagból, mint bádogból munkát készítssek.»

Biz' ez furcsán hangzik egy kissé és alighanem valami tévedés lesz a dologban az iparhatóság részéről, mert hiszen először is a bádogosnak szabad vörösrézből is dolgozni, hiszen tetőket is fed vele. Szabad neki esztérpapadon is olyan cikkeknek nyomni, melyek munkájához tartoznak. Szabad neki czinezni is, csak az előirt finomságu czint használja. Ez mind a bádogos iparban előforduló dolog.

Megkerestük ez ügyben az Országos Iparegyesületet, illetőleg a «Magyar Ipar» tek. szerkesztőségét, ahonnan, és a legilletékesebb kézből a következő választ kaptuk:

Válasz. Sem törvényben, sem szabályokban nincs meghatározva az, hogy a szakiparosok minő munkákat készíthetnek. De szabályul lehet azt elfogadni, hogy mindenki a szakmájába vágó, ezzel függő s ezt kiegészítő munkákat végezheti.

Ez alapon a kereskedelmügyi miniszterium 16822/88. sz. határozatában kimondotta, hogy a bádogos munkaköréhez a vaskemenczék és ehhez tartozó vaslemezek elárúsítása is tartozik; továbbá 772/98. sz. határozatában kimondotta, hogy a bádogos fekete pléhből takaréktűzhelyeket is készíthet. Mindennek dacára azt hisszük, hogy vörösréz-kannát és rézből *mértékeket* bádogos nem készíthet s ércnyomással sem foglalkozhat, mert ezek a munkálatok a rézműves (de nem rézöntő) tartoznak, illetve *a fém vagy ércnyomók szintén rézművesek.*

Ezekből az következik, hogy a fentirt munkálatokra a bádogosnak *külön iparigazolványt* kell váltania. Mindamelltt az illető megfellebezheti az iparhatóság büntető határozatát, mert nehéz határozott véleményt mondani, ha az eset összes körülményeit nem ismerjük.

Hazafias üdvözléttel

az Orsz. Iparegyesület nevében

Dr. Horváth János.

A válaszáért hálás köszönetünket nyilvánítjuk és megkönnyebbitve látjuk hozzá csatolhatni azon biztos tudomásunkat, hogy a literümmértéket mindig a bádogos készítette, úgy mint azelőtt az itczét meg

a messzelyt és hogy az mindig bádogból — lett legyen az fehérbádog, vörösréz vagy sárgaréz bádog — csinálta, mert azért bádogos, hogy a bádogot feldolgozza.

A bádogos dolgozza fel a vörösrézlemezt akkor is, mikor tetőket fed vele.

A rézműves nincs egészen a rézlemezhez kötve, jobbára félig kész rézhámor munkákat végez be mint pl. az üstük.

Az nyomópad épen úgy lehet a bádogosnak is szerszámgépe, mint az ércnyomónál a csapó és körvágó olló; megengedjük azt, hogy azon csakis alkatrészeket, mint fenekek, gombok és födeleket készíthet, nem pedig teljesen azon a gépen előállított kereskedelmi cikket.

Az eredeti választ elküldöttük kartársunknak és szintén a megfélebbezést tanácsoltuk.

Tanoncz-kiállítás.

A budapesti bádogos, rézöntő, réz- és bronzműves, fémnyomó, lemezoló és harangöntő ipartestület előljárósága f. é. nov. 30-án tartott ülésén elhatározta, hogy a jövő évi husvétünnep idejében a fentirt iparágak tanonczainak munkáiból kiállítást rendez.

Felhivatnak ennél fogva a mester urak, hogy tanonczaiknak időt és alkalmat adjanak olyan munkák elkészítésére, melyeket az ideig szépen és jól elkészíthetnek. Misem alkalmasabb a tanonczok tanulási képességét elősegíteni, mint az, ha ő is készíthet önállóan olyan munkát, amit azon czélből készíthet, hogy azt mások is megnézzék és pedig azért, hogy az ő képességéről tudomást vegyenek.

E tárgyra még visszatérünk.

Sz. I.

Értesítések.

Egy dunántúli városban 25 év óta fennálló bádogos üzlet, kiterjedt üzletkörrel, esetleg házzal együtt eladó. A tulajdonos nyugalomba vonul.

A budapesti bádogos, sat. ipartestület betegsegélyző pénztára tudatja a munkaadó urakkal, hogy tagsági díjakról szóló nyugták — fizetési lajstromok — a kifizetés alkalmával, a pénzbeszedővel aláírandók; mert csak azon nyugták tekintetnek kifizetteknek, melyek aláírva vannak.

A pénztárnoki állás megüresedvén, az igazgatóság elhatározta, hogy csak óvadékképes egyént alkalmaz pénztárnoknak. Mint halljuk, már van is egy, aki egy időben teljes megalégedéssel töltötte be a pénztárnoki állást.

Kérdések.

Hol lehet czinkfürészt kapni, vagy ilyenekre uj fogakat vágatni?

Geiger Géza Budapest.

Milyen úton-módon színezik zöldszínűre a horganydíszítményeket az épületeken?

Vidéki bádogos.

Egy használt, de jó gömbölyítő gépet megvették.

Steiner Zsigmond Tapoleza.

Anyag-árak.

— *Waldhauser A. G. jelentése.* —

Horganylemez	100 klgr.	71.40	—	76 kor.
Horganyzott vaslemez	»	49.—	—	51 »
Vaslemez	»	27.—	—	30 »
Fehérbádog 1 láda		54.—	—	60 »
Vörösréz lemez 100 klgr.		240.—	—	250 »
Sárgaréz lemez »	»	211.—	—	260 »
Horgany hulladék »	»	26.—	—	28 »
Faszén		6.40		

A betegsegítő-pénztárak. *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter a betegsegítő-pénztárak ügyében a következő körrendeletet bocsátotta ki valamennyi másodfokú iparhatóságához:

A vidéki kerületi betegsegítő-pénztárak központi bizottsága jelentést tett hozzám arról, hogy az iparhatóságok egyes ipartestületi, ipari, illetve vállalati, vagy magánegyesületi betegsegítő-pénztáraknak önként elhatározott föloszlását, illetve a kerületi-pénztárba való beolvadását megakadályozzák, a meny nyiben a fölosztás iránt kért intézkedést nem teszik meg, hanem azt az 1891. évi XIV. törvényezikk reviziója idejére kívánják elhalasztani. Minthogy a pénztárak önként elhatározott föloszlásának a legtöbb esetben az illető pénztárak kedvezőtlen anyagi helyzete az oka, a kedvezőtlen anyagi helyzet pedig a föloszlás elodázásával csak rosszabbodnék, és megnehezítené a kibontakozást, fölhívom az iparhatóságot, utasítsa az elsőfoku iparhatóságot vagy iparhatóságait, hogy az elül nevezett pénztárak föloszlását nemcsak ne akadályozzák, hanem a föloszlatás iránt kért intézkedéseket mindig soron kívül tegyék meg. Természetesen minden pénztár föloszlásáról hozzám azonnal jelentés teendő.

Szerkesztői üzenetek.

V—S A. Z. Sz.-Grót. Nagyon helyesen van, aki értesít, hogy elő fog fizetni, annak szívesen küldjük a lapot.

Egy érdeklődő. Budapest. Ott, ahol az előfizetése X ur.

K. K. Szolnok. Levelet irtunk: kívánságát pedig amint látja, teljesítettük.

S—r. Zs. Tapoleza. Kellemes meglepetés volt a badacsonyi szülő. Köszönjük. A rajz megérkezett idejére?

Aiapítottatott 1880. * TELEFON.

WATTERICH ADOLF

lakatos-mester

Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.

Készít:

bádogosok részére mindennemű lakatos munkát

ugymint:

egyszerű és díszes

csatorna-vasakat,

hófogókat,

díszes kapualj-lámpákat,

üsttartókat,

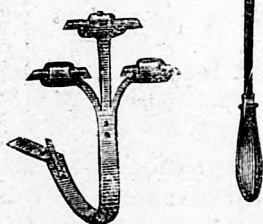
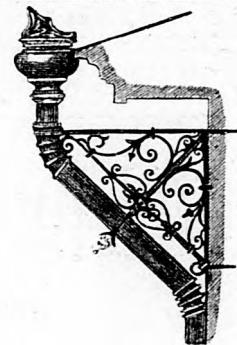
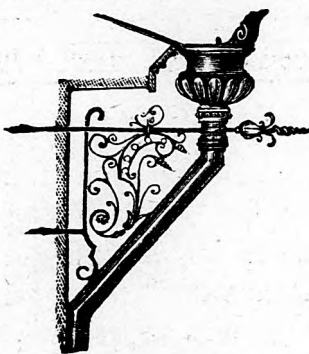
forrassztó pákák.

Szállításokat a legolcsóbb árszámítás mellett eszközölök.

Mintakönyvekkel

kivánatra

szívesen szolgálók.

SZTIPÁN ISTVÁN

bádogos-mester

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 24.

Készítek mindennemű épület-diszítványokat

kizárólag bádogosok részére, u. m.:

torony-felszereléseket, tető-ablakokat,

vázákat, csúcsokat,

csatorna-katlanokat, éleket, bordákat,

párkányokat, consolokat stb.

a legszebb kivitelben

rajz vagy megrendelés szerint

a lehető legolcsóbb árért.

Levelekre szívesen válaszolok.

Ifj. Thurzó és Lédner

ércznyomók

Budapest, VII., Kertész-utca 29.

Készítenek:

mindennemű ércznyomó munkákat

bádogosok részére

rajz vagy megrendelés szerint, csinos kivitelben, gyorsan és pontosan, a legolcsóbb árért.

Ugyiszinté készítenek munkákat réz, bronz, ezüst és aranyművesek számára.

Hirrmann Ferencz

Készít:

rézaru-
gyára

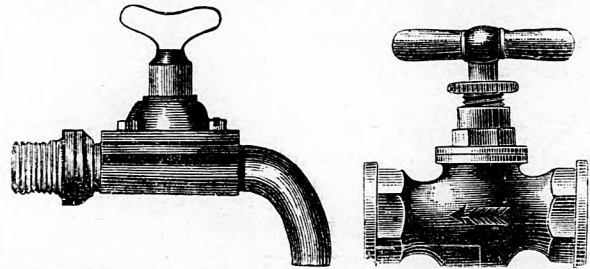
Gőz-, viz- és légszesz-vezetékhez szükséges

RÉZÁRUKAT.

Bor és sör szivattyukat. Sörkimérő-készülékeket légnyomással. Szénkéneg-fecskendőket. Minden rendszerű permetezőkhöz sárgaréz alkatrészeket. Hitelesített sárgaréz-sulyokat.

Bádogosok részére HORGANY-DISZÖNTVÉNYEK. Továbbá réz, ércz, horgany és pakfong-öntvényeket rajz vagy minta szerint.

Hátszám és felirati táblákat — *Saját találmányu szabadalmazott áteresztő csapok.*

Bensin. Gyanta.

Festék-, kence- és lack-gyár
KRAYER E. és TÁRSA.

József főherceg Ő cs. és kir. fensége
udvari, magyar állami,
Budapest székesfőváros és több nagyobb
gépgyár és vállalat szállítói.

BUDAPEST.

IRODA és FŐ-ÜZLET: VI. Váci-ut 14. sz.
Nyugoti pályaudvar közelében.
FIÓK-ÜZLETEK: VII., Akácfa-u. 64. sz. Király-utca sarok.
VII., Kerepesi-ut 50. sz. Erzsébet-körut sarok.

A legolcsóbb napi árakban szállítunk és állandóan nagy raktárt tartunk **kékkő, salmiák, gipsz, portland** és **hidraulikus** cement, sósav, vitriol, szalmiákszesz, mindennemű olajfesték, Krayer-féle **fürdőkád-festék**, melyet a meleg víz meg nem támad.

Silicát festékek horgany, bádog és diszletek festésére és minden szakmánkba vágó cikkek iparosok részére.

Árjegyzéket

kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Kitt. Szurok.